

УДК 78.6У; 78.25

DOI: <https://doi.org/10.33398/2310-0583.2018.44.92.103>

Ольга Мартинів

ДО ПИТАННЯ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОХОРЕОЛОГІЇ ЯК НАУКИ ПРО НАРОДНИЙ ТАНЕЦЬ

Мартинів Ольга Олексіївна — викладач кафедри культурології та мистецької освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка, Дрогобич (Україна). E-mail: moo07@i.ua
ORCID 0000-0001-7381-8506

До питання становлення української етнохореології як науки про народний танець

Дослідження пов'язане з актуалізацією вітчизняної наукової спадщини етнохореологічного напрямку, яка є вагомим складовою у структурі культурологічних, мистецтвознавчих, етнографічних, фольклористичних та хореознавчих досліджень, однією з необхідних умов збереження національної танцювальної спадщини у її традиційному вимірі. Методологія дослідження полягає у використанні аналітичного методу – для аналізу наукових джерел з балету у філософському, культурологічному, мистецтвознавчому, психологічному, педагогічному просторі; історичного методу – для аналізу причинно-наслідкових особливостей виникнення і становлення етнохореологічного знання як форми осмислення танцювального мистецтва; порівняльного методу – для виявлення спільних і відмінних ознак методу трактування явища народного танцю у працях видатних дослідників минулого; синтетичного методу – для узагальнення різноманітних суб'єктивних ідей і теорій вітчизняних дослідників у галузі хореографії. Наукова новизна полягає у тому, що автором вперше у вітчизняному мистецтвознавстві обґрунтовано і визначено поняття етнохореологія та її функції у засновників даного напрямку вітчизняного наукового знання; простежено і виявлено етап становлення провідних параметрів поняття етнохореологічних проблем у науковому доробку не лише в межах України, але й української діаспори; доведено, що історичні передумови спричинили хаотичність у становленні наукової дисципліни «етнохореологія» як культурознавчої та мистецтвознавчої галузі знань, розкрито необхідність розвитку даного напрямку наукових досліджень для збереження, відтворення та реконструкції традиційної танцювальної культури українців, а також створення нових форм та розвитку вже існуючих сценічного народного танцю як питомо українського виду танцювального мистецтва;

окреслено коло питань, які вимагають свого негайного вирішення на рівні створення понятійно-категоріального апарату хореографічної культури, явища танцю в традиційному суспільстві, його значимості для об'єктивного висвітлення буття українського народу. Вивчення та дослідження української етнохореологічної спадщини з часів її появи як періоду становлення науки дозволяє висвітлити провідні напрями, якими рухалася наука впродовж наступних десятиліть, виявити проблеми, які стоять перед сучасними дослідниками народного танцю в його традиційному вимірі та сценічній формі існування, окреслити провідні постаті дослідників, які стали засновниками вітчизняного наукового знання про народний танець.

Ключові слова: народна танцювальна культура, наука про танець, етнохореологія, хореографічний запис, Василь Верховинець, Андрій Гуменюк, Роман Гарасимчук, Василь Авраменко.

Постановка проблеми. Українська етнохореологічна наука – один з вагомих напрямків дослідження і вивчення такої важливої сфери життєтворчості як танцювальна культура народу є доволі молодим явищем, яке, проте має тривалу історію свого становлення, багату на визначні всесвітньовідомі імена, з власним баченням тих чи інших явищ світу народного танцю. Джерела її становлення криються у історіографічній науці про явище народного танцю попередніх XIX – XX ст., а потреба у класифікації та структуруванні наукових векторів є необхідним для сучасного дослідника не лише українського народного танцю, але й ролі та значення танцю як вияву української ментальності, способу осмислення буття – отже – явища гносеологічного порядку.

Наука про танець – хореознавство – формувалася на основі розмаїтих джерел, змінювалася з часом, а ряд тих чи інших понять отримував щоразу нове значення. Власне така плинність трактування хореознавчих понять, зокрема, в українській науці, зумовила зацікавлення темою дослідження. В українському просторі хореознавство формувалося впродовж століть і пройшло значний шлях становлення наукової дисципліни, зокрема, у вимірі дослідження народної танцювальної культури.

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідження певних хореологічних терміносистем зустрічається у працях К. Голейзовського, Є. Корольової, С. Карабанової, А. Рудневої, М. Жорницької, С. Легкої та ін. Необхідно також виокремити дослідження Д. Бернадської, П. Білаша, С. Кіндер, С. Легкої,

В. Шкориненка, Д. Шарікова, які охоплюють історичні явища і функції української танцювальної творчості, від найдавніших відомих зразків до сучасного сценічного танцю. Проте, перебування дослідників у сфері впливу різних ментальних наукових систем впродовж ХІХ – ХХ ст. значною мірою визначили специфічний, власне, український шлях становлення вітчизняної етнохореології, вивчення витоків якого дозволить відновити напрямки становлення українського наукового знання про танець, висвітлити імена ключових вітчизняних дослідників народного танцю та напрямки, які не лише заекспоновані у їх дослідницькій діяльності, але й продовжили своє існування та стали підґрунтям для становлення української етнохореології, що і є **метою** даного дослідження. Для її дослідження необхідно вирішити наступні завдання: уточнити поняття «українська етнохореологія» та шляхи її формування в українському науковому просторі, проаналізувати провідні напрямки хореознавства у ХХ ст., ознайомитись з найвизначнішими етнохореознавчими працями українських дослідників, зробити критичний огляд робіт, які започаткували провідні напрями розвитку української етнохореології, визначити їх цінність для сучасної етнохореологічної науки та танцювальної культури загалом.

Виклад основного матеріалу. Сучасні українські дослідники значну увагу приділяють процесам становлення сучасної науки «хореології», методології наукових пошуків у галузі вчення про танець, а також такого її вагомого розділу як «етнохореологія». Поява наукової термінології та її інтерпретації у світовій науці висвітлена у дослідженні Н. Чілікіної [15], а також становлення українських наукових досліджень у галузі знань про танець у хореологічному вимірі. Зокрема, «хореологія» як наука про танець отримує власні критерії у працях дослідників О. Чепалова та Д. Шарікова. О. Чепалов констатує відсутність конкретизації у теоретичній базі хореології та визначенні об'єктів хореологічного вивчення, а, отже і засобів їхнього термінологічного визначення [13]. Д. Шаріков наразі дає найбільш повне трактування терміну «хореологія», а також звертає увагу на відсутність наукового осмислення явища «етнохореології», яка у його концепції є обов'язковою складовою знання про танець. У Д. Шарікова хореологія є універсальною наукою про танець у вимірі теорії, історії та художньої практики танцювальної культури, а також як обов'язкової складової життєтворчості людини [16]. Н. Чілікіна,

висвітлюючи насамперед проблеми педагогічного характеру у становленні митця-хореографа, стверджує про відсутність даної галузі знань в українському науковому вимірі, а також аргументує необхідність її існування, при цьому зосереджуючи увагу на таких критеріях наукового знання, як теорія та історія хореографічного мистецтва, сценічна і побутова практика, балетна критика, хореографічні методи, хореографічна система організації та управління в балетному театрі, ансамблі, танцювальному колективі [15], а також визначає мету даного наукового знання та педагогічної дисципліни, яка насамперед повинна сформулювати вербальне осмислення власних візуальних вражень та думок, дати систему тлумачення танцювальних дефініцій в науковому та практичному аспектах.

Процеси, які свідчать про розвиток хореології та такого її розділу, як етнохореологія, мають тривалі традиції у вітчизняній науковій думці, проте, викривлення історичних подій та явищ, спровоковані перебуванням у окупаційних умовах, призвели до значних втрат у сфері безперервного розвитку етнохореології і вимагають від сучасного дослідника надолуження та повернення в український науковий простір імен та праць, які заклали розмаїті напрямки науки про танець.

Власне в хореографічних дослідженнях окремо висвітлюється поняття етнохореології, проте, досі відсутньою є понятійна система класифікації її явищ, визначення мети даного напрямку наукового знання, а також висвітлення вже існуючої літератури, спроби класифікації основних напрямів, які були закладені українськими дослідниками, не отримали належного наукового осмислення у працях своїх наступників. Типова для сучасної української етнохореологічної науки фрагментарність у висвітленні історіографічних джерел і викликала зацікавлення даним аспектом знання про танець. Даючи доволі розлогу характеристику напрямів наукового дослідження, необхідного для цілісного осмислення народного танцю, окреслені дослідники все ж оперують лише незначною частиною праць, які фактично і формують ці напрями.

Масштабна кількість робіт, присвячених дослідженню українського народного танцю дозволяє висвітлити напрями, в яких рухалася українська етнохореологія впродовж останніх століть. Як і у кожній галузі наукового знання, українська етнохореологія пройшла тривалий шлях свого формування, а один з її первинних

етапів – фіксації явища танцю має об'ємну кількість зразків насамперед у зображальних, літературних та музичних творах художньої культури, полеміці та гомілетіці попередніх століть. Власне роботи, в яких чітко фіксуються народні танці (О. Кольберг), відомі з XIX ст., рівно ж як і праці, де народний танець постає як невід'ємна частка традиційного буття. У XX ст. серед найбільш значних можна виділити «Слов'янську міфологію» М. Костомарова, «Гуцульщину» В. Шухевича, «Дохристиянські вірування українського народу» І. Огієнка, «Звичаї нашого народу» О. Воропаєва тощо.

Зрештою, даний напрям зустрічається і у науковому доробку М. Грушевського, який чи не вперше подає комплексне бачення ритмо-рухомоторних компонентів народної творчості, наголошує на символічному підтексті танцю як елементу ритуальної практики та обрядовості. Даний напрям розвинувся у роботах дослідників XX ст., в яких танець трактується як кінетико-пластичні символи життєво важливої інформації. На сучасному етапі дане питання найбільш розгорнене наукове осмислення отримало у дисертаційному дослідженні К. Кіндер («Семантика пластичних символів народної танцювальної культури українців»).

Праці фольклористів, етнографів, істориків, культурологів містять значну кількість інформації про танцювальну творчість українців. Однак, збирачі фольклору XIX – початку XX ст. в основному записували тексти танцювальних пісень, іноді мелодичний малюнок танцю, рідко – загальний малюнок руху танцю. Впродовж XIX – XX ст. український народний танець отримав значне наукове опрацювання, зокрема у його практично-виконавському аспекті. Танцювальні пісні присутні чи не у всіх збірниках XIX – першої половини XX ст. Серед них найбільш знаковими є тритомне видання В. Гнатюка «Коломийки» (1905 – 1907), збірники народних пісень М. Лисенка, С. Людкевича, Й. Роздольського, Ф. Колесси, К. Квітки, Лесі Українки тощо.

Проте, дані праці є не лише формою збереження традиційних танців, але й фіксують початковий етап формування специфічного виду національного академічного мистецтва – сценічного народного танцю. Серед них ім'я одного з найвизначніших українських хореографів – Василя Верховинця. Саме В. Верховинець у власній дослідницькій діяльності започаткував розвиток етнохореологічної науки у таких її напрямках як класифікація танцювальної культури,

описи танцювальних рухів, методично обґрунтував форми та способи збирання танцювального матеріалу.

Характерно, що його зацікавлення народним танцем мало на меті і практичне застосування зразків та елементів народної танцювальної культури у педагогічній сфері, насамперед як засіб формування національної культури, патріотичного виховання. В. Верховинець створив одну з перших в українській хореології систему теоретичних засад розвитку танцювального сценічного мистецтва та методіку опанування танцю. Примітно, що система запису В. Верховинця досі використовується сучасними хореографами. Його напрацювання у сфері фіксації традиційних танцювальних форм отримали своє продовження у працях А. Гуменюка. Саме у його роботах здійснено поділ танцювальної традиційної культури на три великі групи: хороводи, побутові та сюжетні танці, також вирізняє традиційні автохтонні танці та запозичені.

Даний напрям роботи з народним танцювальним мистецтвом представляє і наукова спадщина Р. Гарасимчука. «Народні танці українців Карпат» – фундаментальна праця, написана на основі багаторічної польової практики і вважається одним з найвищих досягнень європейської етнохореології. Проте, будучи виданою у 1939 р. польською мовою, вона була вилученою з обігу на час перебування Західної України в СРСР. Проте, його дослідження було відоме провідним хореографам-творцям українського народного сценічного танцю, зокрема, П. Вірський у власних хореографічних композиціях оперував матеріалом Р. Гарасимчука.

Дослідження представляє танцювальну традицію гуцулів, бойків та лемків. Танцювальна культура кожної з етнічних груп представлена окремими монографічними дослідженнями, проте, окремі танці розглядаються у порівнянні з подібними, автор вказує на подібності та відмінності між гуцульськими, лемківськими та бойківськими танцями. Опис дослідника відтворює найдетальнішу картинку фіксованого ним танцю у всіх його деталях, не міняючи увагою одягу, міміки, способу організації тощо. Автор танцювальної енциклопедії Карпат створив фактично вербально-схематичну візуалізацію кожного конкретного танцю, висвітлив його локальні відмінності, дав загальну характеристику структурної еволюції, музичним особливостям кожного танцю, описав танцювальний репертуар кожного досліджуваного ним села.

Етнічна мапа розселення українців впродовж останніх століть

значно змінилася завдяки політичним подіям. Серед них – зростання діаспори не лише у ближніх відстанях, але й на віддалених континентах. Різні причини еміграції від кінця XIX ст. тим не менше не вплинули на національну свідомість представників української діаспори, їх відчуття власної етнічної приналежності. Ревно оберігаючи рідні традиції, культуру, українці зберегли і самобутню національну танцювальну культуру, дослідження якої дозволяє заповнити прогалини, знищені на батьківщині силою складних історичних обставин.

Один з перших дослідників української танцювальної культури у діаспорі, а також активний учасник культурного життя та творець сценічного народного танцю – Василь Авраменко. Його творча спадщина надзвичайно різноманітна – дослідження, збирання та публікація народних танців. Будучи балетмейстером, В. Авраменко відновлював і використовував у власній хореографічній діяльності велетенський масив народної танцювальної творчості, понад усе прагнув зберегти народний танець. Його праця «Українські народні танки, музика і стрій» виявляє особливу увагу дослідника до народного танцю та можливостей його сценічного втілення.

Таким чином, становлення української етнохореології відбувалося у трьох відмінних політичних середовищах, кожна з них окреслює певні напрями вивчення танцювальної культури українців, і лише їх сукупність дозволяє повноцінно висвітлити явище дослідження українського народного танцю у вітчизняній науковій думці. Саме у працях згаданих дослідників закладено основи української етнохореології, провідні напрями її розвитку, які отримують своє продовження у сучасних дослідженнях і хореологів, і етномузикологів, а також є предметом зацікавлення та однією з обов'язкових складових культурологічних, філософських праць, дозволяючи виявити не лише етнокультурні ознаки предмету дослідження, але й висвітлити досліджуване явище у його повному вияві.

Сучасні окреслення етнохореології як науки у вітчизняному науковому просторі (за Д. Шариковим) охоплюють ціле коло питань, яке дозволяє якнайповніше виявити явище танцю. Серед них один з найважливіших – збирання форм народних танців, музичного компоненту танцю, а також фольклорних та обрядових традицій. Даний аспект етнохореологічного дослідження є обов'язковим його компонентом, адже дозволяє вивчати танець у його реальному бутті,

а завдяки працям збирачів фольклору минулих століть побачити трансформації, що відбулися у традиційній танцювальній культурі українців, виявити реальний стан танцювальної етнокультури на сучасному етапі.

Вивчення танцю як самостійного явища, а саме морфологію танцю, його форми та структури, сюди ж можна віднести і класифікацію та систематизацію хореографічних форм, дослідження семантики танцю. Властиво, українська наукова думка про народний танець досі немає виробленої системи критеріїв оцінювання, кожен з дослідників обирає власне бачення, одна і та ж термінологія може мати різне значення, тобто, дане явище вимагає свого уточнення у майбутньому, адже етнохореологія як наукова дисципліна є і навчальним предметом [15].

Окремо можна виділити і питання культурологічної значимості танцю в його історичному, суспільному та культурному контексті. Одне з найважливіших питань етнохореології – природа народного танцю повинна розглядатися крізь призму його становлення, дослідження культурно-історичної специфіки виникнення жанрів і форм танцю. Роль танцю у суспільному середовищі, його опис як складової народного буття, взаємовплив традиційних етнічних танцювальних культур виявляють історично-соціологічну значимість народного танцювального мистецтва. Даного типу напрямки розвитку етнохореології означені у дослідженнях початку ХХ ст., фрагментарно окреслені у дослідженнях впродовж ХХ ст., у роки незалежності набувають вагомого значення, проте, наразі відсутні системні дослідження української народної танцювальної культури. Проте, дана площина мистецького буття українського народу знаходиться у сфері зацікавлень українських дослідників, тому, відповідно, потребує систематизації і класифікації знання про народний танець у вітчизняній науці, вироблення системи традиційних методів його дослідження, що дозволить виявити ступінь вивчення досліджуваного явища та можливість знайти варіанти не лише його наукової фіксації, але й шляхи збереження, в певних випадках відродження національної традиційної танцювальної культури.

Висновки. Українське знання про танець пройшло тривалий шлях свого розвитку, його джерела криються у збиральницькій діяльності видатних етнографів, фольклористів ХІХ – початку ХХ століть. Вже на початку ХХ ст. науковцями було окреслене коло

питань, крізь призму яких можна виявити цілісність та значимість явища танцю в середовищі його традиційного буття, вироблено методологію фіксації танцю, методи його графічного зображення, цілісного дослідження цього синтетичного виду мистецтва, а також можливі шляхи створення хореографічного мистецького явища, яким є народний сценічний танець. Проте, на даному етапі відсутнє цілісне осмислення явища науки про народний танець у вітчизняній історіографії, що вимагає подальшого дослідження окресленого кола питань.

Література

1. Авраменко В. Українські народні танки, музика і стрій: Кн. 1 та 2. Голивуд, 1947. 80 с.
2. Верховинець В. М. Теорія українського народного танка. Вид. 5-те, доповн. Київ: Музична Україна, 1990. 151 с.
3. Воропай О. Звичаї нашого обряду. Етнографічний нарис. Т. 1. Київ: Мале видавничє підприємство «Оберіг», 1991. 449 с.
4. Гарасимчук Р. Народні танці українців Карпат. Книга I: Гуцульські танці. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2008. 608 с.
5. Гарасимчук Р. Народні танці українців Карпат. Книга II: Бойківські і лемківські танці. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2008. 319 с.
6. Грица С. Українська фольклористика XIX – початку XX століття і музичний фольклор. Нарис. Київ – Тернопіль: Астон, 2007. 152 с.
7. Грушевський М. Історія української літератури: В 6 т. 9 кн. Т. 1 / Упоряд. В.В.Яременко. К.: Либідь, 1993. 329 с.
8. Гуменюк А. Українські народні танці. Київ: Видавництво Академії Наук Української РСР, 1962. 360 с.
9. Іларіон [митрополит]. Дохристиянські вірування українського народу: Істор.-реліг. Моногр. В. 2. К.: АТ «Обереги», 1994. 424 с.
10. Кіндер К. Р. Семантика пластичних символів народної танцювальної культури українців: Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01 теорія та історія культури. Київ, 2007. 21 с.
11. Колесса Ф. М. Характеристика української народної музики. *Музикознавчі праці*. Київ: Наукова думка, 1970. С. 357–367
12. Костомаров М. Слов'янська міфологія. К.: Либідь, 1994. С. 201–256.
13. Чепалов О. Хореологія як нова дисципліна у навчанні студентів-хореографів вузів України. *Українська культура в контексті сучасних наукових досліджень та практичних реалій: Зб. матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конф.*, Київ, 21-22 грудня 2006 р. К.: ДАКККіМ, 2007. Ч. 2. С. 229–231.
14. Чепалов О. Хореологія – теорія хореографічного мистецтва (Перспективи становлення у науковій та навчальній практиці). *Проблеми*

сучасності: культура, мистецтво, педагогіка: Зб. наукових праць. Випуск 7. Частина 2. Мистецтвознавство. Луганськ: Луганськ. держ. інст. культури і мистецтв, 2007. С. 172–180.

15. Чілікіна Н. Проблематика сучасної хореографічної освіти. *Проблеми підготовки сучасного вчителя* № 12, 2015. С. 298–308

16. Шариков Д. Мистецтвознавча наука хореологія як феномен художньої культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gup.ru/newumk/manuals/AFHome/DancDept/tmetko/Shilinxped14.pdf>. – Назва з екрану.

17. Шухевич В. Гуцульщина. Верховина, 1999. 272 с.

References

1. Avramenko, V. (1947). *Ukrajinsjki narodni tanky, muzyka i strij*: Kn. 1 ta 2. Gholyvud, 80 s.

2. Verkhovynecj, V. M. (1990). *Teorija ukrajinsjkogho narodnogho tanka*. Vyd. 5-te, dopovn. Kyjiv: Muzychna Ukrajina. 151 s.

3. Voropaj, O. (1991). *Zvychaji nashogho obrjadu. Etnoghrafichnyj narys*. T. 1. Kyjiv: Male vydavnyche pidpryjemstvo «Oberigh». 449 s.

4. Gharasymchuk, R. (2008). *Narodni tanci ukrajinciv Karpat*. Knygha I: Ghuculjsjki tanci. Ljviv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrajiny. 608 s.

5. Gharasymchuk, R. (2008). *Narodni tanci ukrajinciv Karpat*. Knygha II: Bojkivsjki i lemkijsjki tanci. Ljviv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrajiny, 319 s.

6. Ghryca, S. (2007). *Ukrajinsjka foljklorystyka XIX – pochatku XX stolittja i muzychnyj foljklor*. Narys. Kyjiv – Ternopilj: Aston. 152 s.

7. Ghrushevsjkyj, M. (1993). *Istorija ukrajinsjkoji literatury: V 6 t. 9 kn. T. 1 / Uporjad. V.V.Jaremenko. K.: Lybidj*. 329 s.

8. Ghumenjuk, A. (1962). *Ukrajinsjki narodni tanci*. Kyjiv: Vydavnyctvo Akademiji Nauk Ukrajinsjkoji RSR. 360 s.

9. Parion [mytropolyt]. (1994). *Dokhrystyjansjki viruvannja ukrajinsjkogho narodu: Istor.-religh. Monoghr. V. 2. K.: AT «Obereghy»*. 424 s.

10. Kinder, K. R. (2007). *Semantyka plastychnykh symboliv narodnoji tancjuvaljnoji kuljтуры ukrajinciv: Avtoref. dys. ... kand. mystectvoznavstva: 26.00.01 teorija ta istorija kuljтуры*. Kyjiv. 21 s.

11. Kolessa, F. M. (1970). *Kharakterystyka ukrajinsjkoji narodnoji muzyky. Muzykoznavchi praci*. Kyjiv: Naukova dumka. S. 357–367.

12. Kostomarov, M. (1994). *Slov'jansjka mifologhija. K.: Lybidj*. S. 201–256.

13. Chepalov, O. (2007). *Khoreologhija jak nova dyscyplina u navchanni studentiv-khoreoghraviv vuziv Ukrajiny. Ukrajinsjka kuljtura v konteksti suchasnykh naukovykh doslidzhenj ta praktychnykh realij: Zb. materialiv Mizhnarod. nauk.-prakt. konf., Kyjiv, 21-22 ghrudnja 2006 r. K.: DAKKKiM*.

Ch. 2. S. 229–231.

14. Chepalov, O. (2007). Khoreologhija – teoriya khoreoghrafichnogo mystectva (Perspektyvy stanovlennja u naukovij ta navchalnijj praktyci). *Problemy suchasnosti: kuljtura, mystectvo, pedaghoghika: Zb. naukovykh pracj.* Vypusk 7. Chastyna 2. Mystectvoznavstvo. Lughansjk: Lughansjk. derzh. inst. kuljtury i mystectv. S. 172–180.

15. Chilikina, N. (2015). Problematyka suchasnoji khoreoghrafichnoji osvity. *Problemy pidgotovky suchasnogo vchytelja* # 12. S. 298–308.

16. Sharykov, D. Mystectvoznavcha nauka khoreologhija jak fenomen khudozhnjoji kuljtury [Elektronyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.gup.ru/newumk/manuals/AFHome/DancDept/tmetko/Shilined14.pdf>. – Nazva z ekranu.

17. Shukhevych, V. (1999). Ghuculjshhyna. Verkhovyna. 272 s.

Martyniv Olha Oleksiivna - lecturer of the Department of Cultural Studies and Art Education of Droghobych State Pedagogical University named after. I. Franko, Droghobych (Ukraine). E-mail: moo07@i.ua
ORCID 0000-0001-7381-8506

The issue of the establishment of Ukrainian ethnochoreology as a science of folk dance

The research is related to the actualization of the national scientific heritage of the ethno-choreological direction, which is a significant component in the structure of cultural studies, art studies, ethnographic, folklore and choreographic research, one of the necessary conditions for the preservation of the national dance heritage in its traditional dimension. The methodology of the research is to use the analytical method - for the analysis of scientific sources from the ballet in the philosophical, culturological, art criticism, psychological, and pedagogical space; historical method - for the analysis of causal features of the emergence and formation of ethno-choreological knowledge as a form of understanding of dance art; a comparative method - to identify common and distinctive features of the method of treating the phenomenon of folk dance in the writings of prominent researchers of the past; a synthetic method - for a generalization of various subjective ideas and theories of domestic researchers in the field of choreography. The scientific novelty lies in the fact that for the first time in the national art studies the author has substantiated and defined the concept of ethnochoreology and its functions as the founders of this field of domestic scientific knowledge; It was traced and the stage of formation of the leading parameters of the concept of ethno-choreological problems in the scientific development was discovered not only within Ukraine but also in the Ukrainian diaspora; It has been proved that the historical background has

caused chaos in the development of the scientific discipline ethnochoreology as a cultural studies and art-study branch of knowledge, the necessity of development of this direction of scientific research for preservation, reproduction and reconstruction of the traditional dance culture of Ukrainians, as well as the creation of new forms and development of the existing stage folk dance as a specific Ukrainian type of dance art; outlined the range of issues that require their immediate solution at the level of creating a conceptual-categorical apparatus of choreographic culture, the phenomenon of dance in a traditional society, its significance for the objective coverage of the existence of the Ukrainian people. The study and research of the Ukrainian ethno-choreological heritage from the time of its appearance as a period of formation of science allows to highlight the leading directions that science has been moving over the next decades, to identify the problems faced by modern folk dance researchers in its traditional dimension and stage form of existence, to outline the leading figures of researchers, which became the founders of the national scientific knowledge about folk dance.

Key words: folk dance culture, science about dance, ethnocoreology, choreographic record, Vasyl Verkhovynets, Andriy Gumenyuk, Roman Harasymchuk, Vasyl Avramenko.

Стаття поступила до редакції 1 травня 2019 року.

УДК 78.27; 78.421

DOI: <https://doi.org/10.33398/2310-0583.2019.44.103.114>

Марія Герєга

ФОРТЕПІАННІ ЦИКЛИ РОМАНА ЦИСЯ: СТИЛЬОВИЙ ТА ВИРАЗОВИЙ АСПЕКТИ

Герєга Марія Михайлівна – кандидат мистецтвознавства, професор, Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, Львів (Україна). Е-mail: mariaherega@ukr.net
ORCID 0000-0002-9895-259X

Фортепіанні цикли Романа Цися: стильовий та виразовий аспекти

Завданням даної розвідки є розглянути специфіку жанрів циклу прелюдій та малого циклу програмних п'єс, взаємозв'язок традицій та новаторських пошуків у галузі створення виконавсько-дидактичного репертуару для піаністів на прикладі авторської збірки Романа Цися.